

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การเรียกร้องประชาธิปไตยสาธารณะกรณีศึกษา: โครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร ตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ประชาชนในตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน ผลการศึกษาทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

การศึกษครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาไว้ 3 ข้อ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะครบวงจร ตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาการเรียกร้องให้มีการทำประชาพิจารณ์โครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะครบวงจรตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
- 3) เพื่อศึกษาบทบาทที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการแก้ไขปัญหาขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ

5.1 สรุป

กลุ่มตัวอย่างประชาชนตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 มีอายุระหว่าง 46 – 55 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักเป็นเกษตรกร จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5

ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะครบวงจรตำบลป่าป้อ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทราบถึงโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะครบวงจรจากการประชาสัมพันธ์จากผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 รู้ว่าจุดที่ก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะครบวงจรว่าก่อสร้างที่หมู่ที่ 1 บ้านป่าตึงน้อย จำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 87.0 รู้ว่าหน่วยงานที่เป็นเจ้าของโครงการฯ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 ทราบถึงขั้นตอนและวิธีการหรือขั้นตอนการกำจัดขยะแบบครบวงจร จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 ขณะเดียวกันประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบแหล่งที่มาของขยะ

จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 โดยเห็นว่าหลังจากที่ทำการก่อสร้างเสร็จสิ้น หน่วยงานหลักที่จะต้องเข้ามาบริหารจัดการ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าป้อ จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0

นอกจากนี้ประชาชนรับรู้สาเหตุการณที่ประชาชนจำนวนหนึ่งได้เรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะ จัดเวทีประชาพิจารณ์ก่อนที่จะมีการก่อสร้างจำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 79.0 และเห็นด้วยกับการเรียกร้องให้มีการทำประชาพิจารณ์ก่อนดำเนินการโครงการเพราะเชื่อว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของคนในชุมชนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะครบวงจร จำนวน 328 คน คิดเป็น ร้อยละ 82.0 อีกทั้งต้องการให้การดำเนินงานบริหารจัดการโรงงานขยะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานของโรงงานกำจัดขยะ เพราะจะทำให้ประชาชนได้รับรู้ถึงปัญหา และร่วมกันแก้ไขปัญหา ตลอดจนเพื่อให้การบริหารงานของโรงงานกำจัดขยะไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน จำนวน 372 คน คิดเป็นร้อยละ 93.0

ด้านผลกระทบที่เกิดจากการโรงงานกำจัดขยะครบวงจร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าโรงงานกำจัดขยะครบวงจรเมื่อสร้างเสร็จจะก่อให้เกิดปัญหาด้านการควบคุมการขนขยะและการฝังกลบจะสร้างมลพิษขึ้นในพื้นที่ตำบลป่าป้อ อำเภออดอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 โดยปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากโรงงานกำจัดขยะครบวงจรมากที่สุด คือ ปัญหาขยะ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 ปัญหาอากาศเสีย และน้ำเสีย เท่ากันจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.25 ขณะเดียวกันประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลป่าป้อ อำเภออดอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมหรือการจัดอบรมเกี่ยวกับการกำจัดขยะหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 77.0

ด้านแนวทางแก้ไขปัญหขยะที่เหมาะสมกับชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ไขปัญหขยะในชุมชน คือ กำจัดกันเองภายในครอบครัว เช่น การปุยชีวภาพ นำของเหลือใช้มาใช้ใหม่ ฝังกลบ เป็นต้น จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 และเห็นด้วยว่า ปัญหาจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดการกำจัดขยะที่ถูกต้อง เพื่อรองรับขยะที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และถ้าไม่มีการกำจัดขยะที่ถูกต้อง และเหมาะสม ย่อมทำให้เกิดมลพิษขึ้นในชุมชนได้ จำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 96.0

ความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะครบวงจร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ต้องการโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะครบวงจร เพราะไม่ต้องการให้พื้นที่ตำบลเป็นศูนย์รวมขยะจากที่อื่น และอาจเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในตำบลได้ จำนวน

304 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0 ขณะเดียวกันประชาชนไม่เห็นด้วยต่อการที่จะให้ประชาชนเป็นผู้กำหนดค่าใช้จ่ายในการใช้บริการเก็บขยะ เพราะเป็นเรื่องของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นในการบริหารงานกันเอง จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 และประชาชนเห็นว่าโครงการกำจัดขยะแบบครบวงจรไม่มีความโปร่งใส มีผลประโยชน์ของบริษัทเอกชน หน่วยงานรัฐมาเกี่ยวข้อง และประชาชนไม่สามารถตรวจสอบได้ จำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 94.25

ข้อเสนอแนะต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าป้องในการแก้ไขปัญหาขยะและโรงงานกำจัดขยะที่ก่อสร้างในพื้นที่ พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการแก้ไขปัญหาขยะและโรงงานกำจัดขยะที่ก่อสร้างในพื้นที่ 3 อันดับ ได้แก่

- 1) เป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ในการเรียกร้องสิทธิ ผลประโยชน์ และป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0
- 2) อบรม.ทำหน้าที่ในการกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน และการบริหารงานของโรงงานกำจัดขยะ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 117 คิดเป็นร้อยละ 29.25
- 3) เป็นตัวแทนของประชาชนกับการประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมมือกันกำหนดมาตรการควบคุมปริมาณขยะในครัวเรือน จำนวน 114 คิดเป็นร้อยละ 28.5

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การจัดการขยะของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการกำจัดขยะที่ไม่ถูกต้อง เช่น การกองบนพื้นดิน การเผากลางแจ้ง ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ซึ่งสถานที่กำจัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาลในจังหวัดเชียงใหม่ นั้นยังมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดการขยะในปริมาณมากได้ที่ผ่านมาจังหวัดเชียงใหม่ประสบปัญหาในเรื่อง การจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ เพื่อให้ท้องถิ่นมีสถานที่กำจัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาล โดยได้สนับสนุนงบประมาณให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดการหาพื้นที่กำจัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาล อย่างไรก็ตามการก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะหลายๆ แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ไม่สามารถก่อสร้างให้แล้วเสร็จได้ ตามกำหนดหรือก่อสร้างแล้วเสร็จ แต่ไม่สามารถนำขยะเข้ากำจัดได้ เนื่องจากมีปัญหาการต่อต้านจากประชาชน องค์กรเอกชน นักวิชาการ ทำให้การแก้ไขปัญหาขยะ ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย นอกจากนี้สถานที่กำจัดขยะที่ก่อสร้างแล้วเสร็จบางแห่ง

มีปัญหาด้านการปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการฝังกลบที่ถูกต้อง รวมทั้งขาดการดูแลบ่อฝังกลบ และองค์ประกอบต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดีได้ ทำให้เกิดปัญหาการร้องเรียนจากประชาชนได้อีกในภายหลัง

เช่นเดียวกันกับศึกษาครั้งนี้ ที่เกิดการเรียกร้องของประชาชนตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ที่รวมกลุ่มกันเพื่อคัดค้านการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะแบบครบวงจรในพื้นที่ เนื่องจากประชาชนห่วงเกรงผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งกลิ่นเหม็นจากขยะ และปัญหาคุณภาพน้ำ เช่นเดียวกับแนวคิดของ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2545) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การรวมกลุ่มประชาสังคมรูปแบบใหม่ เป็นการแสดงออกของประชาชนในการเรียกร้องสิทธิ ความต้องการต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกถึงการไม่เชื่อฟังภาครัฐ และจากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้และความเข้าใจการดำเนินงานของโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะครบวงจรตำบลป่าป้อเป็นอย่างดี ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชน ดังนั้นจึงรวมกลุ่มกันเพื่อเรียกร้องให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการดูแล และให้ยุติโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะในพื้นที่

นอกจากนี้ประชาชนรับรู้สาเหตุการณที่ประชาชนจำนวนหนึ่งได้เรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะ จัดเวทีประชาพิจารณ์ก่อนที่จะมีการก่อสร้างเป็นอย่งดี และเห็นด้วยกับการเรียกร้องให้มีการทำประชาพิจารณ์ก่อนดำเนินการโครงการเพราะเชื่อว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของคนในชุมชนที่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะครบวงจร ขณะเดียวกันเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนพื้นที่แสดงความ คิดเห็น ความต้องการ และไต่สวนการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าป้อ และบริษัทเอกชน ขณะเดียวกันประชาชน ยังไม่มีความไว้วางใจการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วน ตำบลป่าป้อ และบริษัทเอกชนที่ปฏิบัติงานไม่โปร่งใส เช่น กรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบล ป่าป้ออ้างกับประชาชนและหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องว่า มีประชาชนจำนวน 2,000 คน ลงชื่อให้ เห็นชอบให้มีการก่อสร้างโรงงานฯ ได้ แต่ในทางปฏิบัติประชาชนในตำบลป่าป้อกับไม่รู้ และไม่มีส่วนร่วมในการเห็นชอบให้มีการก่อสร้างโรงงานฯ ในพื้นที่แต่อย่างใด เมื่อทำการตรวจสอบแล้ว กลับพบว่า มีการปลอมลายมือชื่อและแอบอ้างชื่อชาวบ้านว่าเห็นชอบในการทำประชาคมติ

ด้านผลกระทบที่เกิดจากการโรงงานกำจัดขยะครบวงจร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ ต้องการให้มีการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะแบบครบวงจรในพื้นที่ เพราะขณะนี้ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากการที่มีการขนขยะมาทิ้งไว้ที่บริเวณบ้านป่าตึงน้อยแล้ว โดยขยะดังกล่าวไม่มีการ

แยกให้ถูกต้อง มีทั้งขยะเปียกขยะแห้งปนกัน นำมาฝังกลบจนส่งกลิ่นเหม็นคั่งไปทั่วพื้นที่ และมีน้ำเน่าเสียจากขยะเริ่มไหลซึมออกมาทั่วบริเวณดังกล่าว นอกจากนี้ประชาชนยังกลัวว่าจะได้รับผลกระทบในด้านน้ำที่ใช้อุปโภค บริโภคเป็นประจำทุกวัน จะมีคุณภาพน้ำต่ำ ใช้ไม่ได้ อันเนื่องจากน้ำเสียจากขยะที่ซึมผ่านได้ผิวดิน ทำให้น้ำที่ประชาชนใช้อุปโภคบริโภคได้รับผลกระทบด้วย ขณะเดียวกันในระยะสั้นยังไม่เห็น แต่ระยะยาวย่อมเกิดผลกระทบต่อคุณภาพน้ำแน่นอน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ศักดิ์ชัย ศรีรัตนวุฒิ (2538) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผู้นำชุมชนลำพูนส่วนมากไม่ต้องการโครงการนี้และไม่เห็นด้วยที่จะจัดสร้างในพื้นที่จังหวัดลำพูน โดยให้เหตุผลสำคัญที่สุดว่า จะสร้างปัญหามลพิษให้แก่สิ่งแวดล้อม

จากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะแบบครบวงจรในพื้นที่ตำบลป่าป๋อง เป็นเหตุให้ประชาชนตื่นตัว และรวมกลุ่มกันเรียกร้องให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาจัดการแก้ไข ซึ่งในขั้นแรกนั้นชาวบ้านได้ตรวจพบข้อผิดพลาดในด้านความไม่โปร่งใสขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าป๋องที่ปลอมลายมือชื่อและแอบอ้างชื่อชาวบ้านว่าเห็นชอบในการทำประชาคมเห็นชอบให้มีการจัดสร้างโรงงานฯ ในชุมชน อีกทั้งผลกระทบด้านกลิ่นเหม็นจากขยะ การปฏิบัติหน้าที่ของบริษัทเอกชนที่อ้างว่า ขยะที่นำมาทิ้งในพื้นที่ เป็นขยะที่คัดแยกแล้ว แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า เป็นขยะที่ไม่มีการคัดแยก จากประเด็นดังกล่าว ประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการฯ จึงทำการต่อต้าน และเรียกร้องให้ อบต.ป่าป๋องยกเลิกมติที่ให้ อบจ.เชียงใหม่เข้ามาก่อสร้างโรงงานทำขยะในพื้นที่ ให้กรมป่าไม้ยกเลิกเช่าพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมกับอบจ. และให้ อบจ.ยกเลิกการสร้างโรงงานดังกล่าวอย่างไม่มีเงื่อนไข แต่การดำเนินการดังกล่าวเบื้องต้นทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีควมคืบหน้าในการให้ยุติโครงการ แต่กลับให้โครงการก่อสร้างดำเนินการต่อไปได้ อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบลป่าป๋อง ไม่เคยได้รับการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการกำจัดขยะแบบครบวงจร หรือเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนแต่อย่างใดจากหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดแบบครบวงจร เมื่อเช่นนี้ภายหลังประชาชนจึงได้รวมกลุ่มกันยื่นฟ้องศาลปกครองขอให้ยกเลิกการก่อสร้าง ซึ่งปัจจุบันศาลได้รับฟ้องเรียบร้อยแล้ว และอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของศาลปกครอง

ด้านแนวทางแก้ไขปัญหaxyะที่เหมาะสมกับชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ไขปัญหaxyะในชุมชน คือ กำจัดกันเองภายในครอบครัว เช่น การปุ๋ยชีวภาพ นำของเหลือใช้มาใช้ใหม่ ฝังกลบ เป็นต้น และประชาชนส่วนใหญ่ก็ตระหนักได้ว่าปัญหaxyะจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมึระบบการกำจัดขยะที่ถูกต้อง เหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับขยะที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และถ้า

ไม่มีการกำจัดขยะที่ถูกต้อง และเหมาะสม ย่อมทำให้เกิดมลพิษขึ้นในชุมชนได้ นอกจากนี้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นว่า บทบาทบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าป้อในการแก้ไขปัญหาขยะที่เหมาะสมนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรจะมีบทบาทในด้านเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ในการเรียกร้องสิทธิ ผลประโยชน์ และป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องทำหน้าที่ในการกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน และการบริหารงานของโรงงานกำจัดขยะ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เป็นตัวแทนของประชาชนกับการประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมมือกันกำหนดมาตรการควบคุมปริมาณขยะในครัวเรือน

ในทัศนะของผู้ศึกษาแล้ว เห็นว่า นอกจากบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลข้างต้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการปัญหาขยะด้วย คือ การปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องโปร่งใส รับผิดชอบต่อสังคม ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึง พร้อมทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญด้านการศึกษา และการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับความจำเป็นในการแยกทิ้งขยะ รวมทั้งพิษภัยของขยะประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย โดยการดำเนินกิจกรรมที่เป็นการรณรงค์ผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และการเพิ่มเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับ ตลอดจนต้องส่งเสริมและออกกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ผลิตมีหน้าที่พัฒนากระบวนการผลิต การใช้วัตถุดิบ และการออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่จะก่อให้เกิดของเสียน้อยลง ทำให้ผลิตภัณฑ์มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น สามารถนำวัสดุในผลิตภัณฑ์กลับมาใช้ได้อีก รวมทั้งสามารถแยกชิ้นส่วนที่เป็นสารอันตรายได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้การกำหนดนโยบายสาธารณะควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนแรก ตลอดจนเปิดให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ความต้องการอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึง เช่นเดียวกับแนวคิดการกำหนดนโยบายสาธารณะ ของ ศุภชัย ยาวะภาษ (2540) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนดนโยบายสาธารณะ จะต้องเป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนจำนวนมาก สามารถแก้ไขปัญหาที่สำคัญของสังคม ทั้งปัญหาความขัดแย้ง หรือความร่วมมือของประชาชน และเป็นนโยบายที่แสดงออกถึงการตัดสินใจที่จะกระทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก มิใช่การตัดสินใจเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคล และเป็นชุดของการตัดสินใจที่เป็นระบบมิใช่เป็นการตัดสินใจแบบเอกเทศ และเมื่อนำแนวคิดการกำหนดนโยบายสาธารณะมาเปรียบเทียบกับกำหนดโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะแบบครบวงจรในพื้นที่ตำบลป่าป้อ

พบว่า การกำหนดนโยบายนั้น ถูกกำหนดแบบเอกเทศ เพราะประชาชนไม่ได้รับรู้ถึงการกำหนดโครงการฯ ตั้งแต่แรกเริ่ม อีกทั้งแนวคิดการจัดทำโครงการเกิดจากหน่วยงานภาครัฐ ไม่ได้เกิดจากความต้องการของประชาชน อีกทั้งโครงการฯ ดังกล่าวไม่ได้สร้างคุณประโยชน์ให้กับประชาชน กลับสร้างปัญหาให้กับสังคม ดังนั้นการกำหนดโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะแบบครบวงจร จึงไม่เป็นไปตามแนวคิดของการกำหนดนโยบายสาธารณะที่ถูกต้อง

สำหรับของเสียอันตราย ได้แก่ แบตเตอรี่เก่าจากยานยนต์ น้ำมันหล่อลื่นที่ใช้แล้ว และซากผลิตภัณฑ์หรืออุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ถ่านไฟฉายใช้แล้ว หลอดไฟฟ้าที่หมดอายุ ยาฆ่าแมลง ยากำจัดศัตรูพืช สารเคมีการเกษตร และสีทาบ้าน เป็นต้น เป็นขยะที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมได้มาก ควรมีการจัดการที่ถูกต้อง ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนได้

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก จำเป็นจะต้องประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องการจัดตั้งศูนย์รับซื้อคืนขยะประเภทต่าง ๆ ที่ใช้แล้ว และการสร้างระบบเครือข่ายของศูนย์รับซื้อคืน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงง่ายที่สุด และการสนับสนุนด้านงบประมาณ และบุคลากรผู้มีความชำนาญด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการเข้าอบรม ให้ความรู้ในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง จนกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถปฏิบัติงานด้วยตนเองได้ ทั้งนี้ส่วนกลางจะต้องมอบอำนาจ ความอิสระในการปฏิบัติงานด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ เมื่อเป็นเช่นนี้ได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ จะมีศักยภาพในการปฏิบัติงานเพื่อประชาชนมากยิ่งขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การเรียกร้องประชาพิจารณ์นโยบายสาธารณะกรณีศึกษา: โครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร ตำบลป่าป้อง อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการจัดการขยะในชุมชน ดังนี้

- 1) ลดการผลิตขยะ ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดการผลิตขยะในแต่ละวัน
- 2) จัดให้มีระบบการรีไซเคิล หรือการรวบรวมเพื่อนำไปสู่การแปรรูปเพื่อใช้ใหม่

3) ระบบกำจัด ควรเลือกระบบกำจัดแบบผสมผสาน เนื่องจากปัญหาขาดพื้นที่ทิ้งขยะหรือกำจัดขยะ จึงกำหนดให้ปรับปรุง พื้นที่กำจัดขยะที่มีอยู่เดิม และพัฒนาให้เป็นศูนย์กำจัดขยะร่วมกัน

4) ฝึกอบรมบุคลากรระดับปฏิบัติให้มีความรู้ความสามารถในการเก็บขนและกำจัดขยะ

5) ให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาลที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน

6) ควรมีแผนการจัดเตรียมที่ดิน สำหรับการกำจัดขยะไว้สำหรับทุกหน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาการจัดหาพื้นที่กำจัดขยะ

7) สนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการขยะอย่างมีระบบ